

چکیده :

بحث فن‌شناسی کاشی‌های تزئین شده با ورقه‌ی طلا، دغدغه اصلی؛ متفاوت بودن روش تولید این کاشی‌ها در دوره‌های تاریخی مختلف، همچنین ظرافت اجرای ورقه‌های نازک طلا بر سطح صیقلی لعاب است. در این پایان‌نامه رسیدن به جوابی قابل قبول، در زمینه چگونگی دقیق اجرای ورق طلا بر سطح کاشی، در نمونه‌های خاص مورد مطالعه، از اصلی‌ترین اهداف پژوهشگر به شمار می‌رود. روند شکل‌گیری این تزئینات، و بررسی آنها در بستر تاریخی از جمله مسائل اصلی است که در پایان‌نامه به آن پرداخته شده است. در این راستا در ابتدا، به بحث چگونگی تولید کاشی‌های مینایی و کاشی‌های لاجوردینه پرداخته شده است. این دو دسته کاشی از جمله کاشی‌هایی هستند که معمولاً با تزئین طلاکاری یافت می‌شوند. در ادامه، دسته‌بندی کلی برای معرفی نمونه‌های گوناگون کاشی مطلا که تا دوران صفوی تولید می‌شده است انجام گرفته است. که : کاشی‌های لاجوردینه مطلا ، کاشی‌های هفت‌رنگ مطلا، کاشی‌های لعاب‌دار تکرنگ مطلا و کاشی‌های معرق مطلا در این دسته-بندی جای می‌گیرند. هدف از این دسته‌بندی، رسیدن به شناختی کلی از آنچه کاشی مطلا نام می‌گیرد است. برای رسیدن این هدف از روش یافته‌اندوزی تاریخی-تحلیلی بهره گرفته شده است. روش نشان‌دن ورق طلا بر روی سطح کاشی در هر یک از انواع گوناگون کاشی، متفاوت است. آنالیزهای دستگاهی نظیر XRF و SEM.EDX به منظور شناخت مواد متشکله اجزای تشکیل‌دهنده کاشی‌ها و تزئینات آنها انجام گرفته است که در نهایت به شناخت بهتر چگونگی اجرای هر بخش از این تزئینات کمک می‌کند. از آنجایی که از طریق شناخت مواد هیچ‌گاه نمی‌توان به صورت قطع راجع به مراحل کار فنون پیشینیان نظریه صادر کرد، در ادامه یافته‌های آزمایشگاهی، به انجام نمونه‌سازی از روی کاشی‌های مطالای درب امام اصفهان، اقدام شده است، تا با تکیه بر آنچه علم به ما ثابت کرده به صورت عملی یافته‌ها مورد بررسی قرار گیرد. در نهایت تکنیک طلاکاری بر روی کاشی‌های درب امام لایه‌چینی و سپس نشان‌دن ورق طلا تشخیص داده شد. در زمینه تکنیک اجرای ورق طلا بر روی کاشی‌های امام‌زاده اسماعیل و بقعه هارون ولایت، روش‌های متفاوت دیگری شناسایی شده است. در بخش نتیجه‌گیری پایان‌نامه استفاده از لایه چسب محافظ به عنوان تنها برخورد قابل اجرا در حفاظت این آثار، پیشنهاد شده است.

کلید واژه ها :

کاشی‌های مطلا - فن‌شناسی - اصفهان